

Orimattila

Lähde: Sotkanet.fi

Asukasluku (1/2023) Väestöennuste 2040 (ennuste 2021): 75 vuotta täyttäneet, % väestöstä (2021):

15 722 **14 363** **11,5 %**

Koulutustasomittain 2021

309,2 Päijät-Häme **343,4** Koko maa **388,3**

Huoltosuhte, demografinen 2021

72,8 Päijät-Häme **71,7** Koko maa **62,4**

Kunnan yleinen pientuloisuusaste 2021

12,9 Päijät-Häme **14,8** Koko maa **13,2**

HYTE-kerroin 2022

57

Orimattila: HYTE-kertoimen tulosindikaattorit

Lähde: Sotkanet.fi

Tulos-indikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä

	2020	2021	2022
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9.-luokan oppilaista		22,5	
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9.-luokan oppilaista, skaalattu HYTE-indikaattori	53	48	48
Ylipaino, % 8. ja 9.-luokan oppilaista		18,7	
Ylipaino, % 8. ja 9.-luokan oppilaista, skaalattu HYTE-indikaattori	58	58	58
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	8,4	9,3	
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, skaalattu HYTE-indikaattori	38	58	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	2,1	2,1	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, skaalattu HYTE-indikaattori	37	41	56
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	7	7	
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä, skaalattu HYTE-indikaattori	40	38	48
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	405,6	326,1	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä, skaalattu HYTE-indikaattori	58	25	52

Orimattila: HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit

Lähde: Sotkanet.fi

Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Peruskoulut	2020	2021	2022
Koulussa noudatetaan VRN:n kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	86	76	76
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	97	68	68
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	11	33	33
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	69	25	25
Liikunta			
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	0
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	0	0	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100	100	0
Kuntajohto			
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	0	0	0
Kunnan tarkistuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvoinnin- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100
Kulttuuri			
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä -TEA, pistemäärä	0	0	0

Orimattila: PYLL-indeksi

Kaikki vältettävissä olevat ennenaikaiset menetykset (PYLL-indeksi)

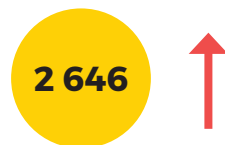
Molemmat sukupuolet

Miehet

Naiset

Pahanlaatuiset kasvaimet

Kuljetustapaturmat

Sepelvaltimotauti

Itsemurhat

Aivoverisuonten sairaudet

Alkoholikuolemat

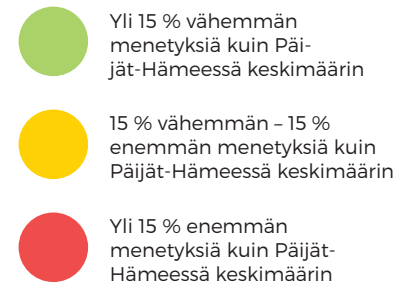
Hengityselinten sairaudet

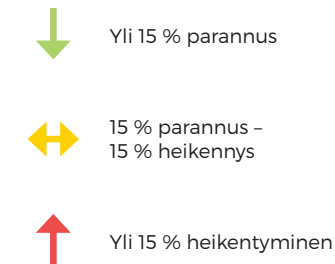
Huumekuolemat

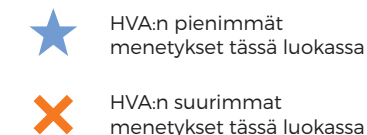
Nykytila verrattuna hyvinvointialueeseen

Nykytila verrattuna samaan kuntaan 10 vuotta aikaisemmin

Sijoitus

Lähde: FCC

Orimattila: Vuoden 2022 hyte-toiminta

Kunnan keskeiset hyvinvoinnin tavoitteet

- Yhteistyön varmistaminen hyvinvointialueen eri yhdyspintojen kanssa
- Osallisuuden kehittäminen
- Ikääntyneiden asumisen muotojen kehittäminen
- Varhaiskasvatuksen ehkäisevän työn kehittäminen

Ilon aiheet

Hyte-työ:

- Liikuntapaikkoihin panostaminen, esim. Uimahalli ja Areena, Tönnö-Kaitila luontopolku, kattava latu- ja jääverkosto.
- Liikunnanohjaus- ja liikuntaneuvontaresurssin kasvaminen.
- Harrastamisen Suomen mallin paikallisen yhteistyön lisääntyminen.
- Päätäjien kiinnostus ja osallisuus hyvinvointiin liittyvissä toimissa (esimerkiksi koulujen hyvinvointityön ohjausryhmän osallisuus, valiokuntatyö ja jatkuva keskustelu).
- Varhaiskasvatuksen huoltajien asiakastyytyväisyys korkea, mittari 11/2022.
- Kaavoituksen ja kaupunkikehitystyön onnistumiset kuntalaisten palveluiden ja elinympäristön kehittämiseksi.

Huolen aiheet

Kuntalaisten hyvinvointi:

- Perusopetuksessa ja toisella asteella lisääntyneet mielenterveyden ja ahdistuksen oireet, joista lieveilmiönä kaupungilla näkyvä ilkeä ja levottomuus.
- Liikunnallisen elämäntavan inflaatio, josta saadaan signaalia esim. MOVE-testien ja kyselyiden kautta.
- Sähkötupakan lisääntynyt käyttö yhä nuorempien keskuudessa.
- Varhaiskasvatusikäisten lasten lisääntynyt aggressiivinen käyttäytyminen.
- Huoli läheisen päihteidenkäytöstä on kasvanut (päihdetilannekysely 2022).
- Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu.

Mielen hyvinvointi

Kasvu-, opiskelu- ja elinympäristö tukee mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksissa

Haavoittuvassa asemassa tai elämäntilanteessa olevat tulevat kuulluksi ja kohdatuksi eri tuen ja avun muodossa

Keskeiset hyte-toimet

- Toteutettu perusopetuksen tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelman pilottikokeilu edellisluvuvuonna kahdessa koulussa ja v. 2022 aikana kokeilu aloitettiin myös Jokivarren koulussa yhteistyössä alueellisen SKY-hankkeen kanssa. Tavoitteena on laajentaa tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelma osaksi kaikkien koulujen vuosiluokkien 1–6 lukuvuosittaista hyvinvointityötä lukuvuodesta 2023–2024 lähtien.
- Toteutettu suunnitellusti koulujen hyvinvointityön kuukausittaiset teemat vuosikellon mukaisesti.

- Lintulan varhaiskasvatusyksikkö osallistui Yhdessä Mielessä -hankkeeseen.
- Perustettu koirapuisto ja kunnostettu leikkipuistoja kohtaamispaikkojen kehittämiseksi.
- Tehty yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa vuosina 2021–2022 opiskeluhoitopalvelujen siirtymiseen liittyen (sivistystoimiala).
- Varmistettu varhaiskasvatuksen moniammatillinen yhteistyö – yhdyspintatapaamiset ja prosessien kertaus syksyllä 2022.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisvuosiin verrattuna

Syrjäytymisriskissä olevien määrä on maan keskitasoa pienempi

Keskeiset hyte-toimet

• Aloitettu aluekumppanuuspöytien toiminta 9/2022.• Resursointi osallisuuskoordinaattoriin, senioriohjaajaan ja ikääntyvien liikuntaan painottuvaan liikunnanohjaajaan – rekrytoinnit toteutetaan vuonna 2023.• Toteutettu harrastamisen Suomen mallin kysely kaikille perusopetusikäisille. Tulosten pohjalta saatiin hyvää informaatiota mielekkäiden ja toivottujen harrastusten järjestämiseksi. Paikalliset resurssit ja mahdollisuudet kuitenkin rajaavat vielä jonkin verran toiveiden toteuttamista.• Lisätty ja kehitetty kohtaamispaikkoja – Nuokku muutti uusiin tiloihin 4/2022 ja osallistujamäärissä tapahtui selvä lisäys. Nuorisokahvilan suunnittelutyö käynnistyi. Pikkunuokun käynnistymisessä on otettu askelia eteenpäin. Tiivis yhteistyö toteutui yhdistysten ja seurojen välillä.• Aloitettu lapsiparlamentin perustamisen suunnittelu vuoden 2022 lopulla.	• Edistetty varhaiskasvatuksessa lasten ja huoltajien osallisuutta, joka on keskeistä toiminnan suunnittelussa, pedagogisessa dokumentoinnissa sekä kodin ja varhaiskasvatuspaikan välisessä yhteistyössä.• Palkattu varhaiskasvatuksen sosionomi 2022–2023 valtion eritysavustuksella tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin – sosionomi työskenteli Myllylän päiväkodissa syksyllä 2022.• Järjestetty nuorten työpajan ”sana vapaa” iltapäivät, joissa ideoitiin ja kehitettiin toimintaa – käynnistettiin esim. Kalliojärven rantakahvila.• Laajennettiin nuorten työpajan ohjausryhmää nuorten edustuksella – nuorten edustaja on nostanut esiin kehittämiskohteita ja näkemyksiä toiminnasta ja sen vaikuttavuudesta.• Osallistettu ja kuultu asukkaita kaavoituksessa esim. tuulivoimarakentamisessa ja radanylityspaikassa Ravitiellä.

Arjen turvallisuus

Kuntalaiset kokevat asuin- ja elinympäristönsä viihtyisäksi ja turvalliseksi

Toimeentuloedellytykset ovat koko maan tasolla tai sitä parempi

Lähisuhteet ovat turvallisia

Keskeiset hyte-toimet

• Syksyllä aloitettu koulujen henkilöstön turvallisuuskoulutus ja toimintatapojen yhdenmukaistaminen kaupunkitasoisesti. Koulutus jatkuu keväällä 2023.• Laadittu perusopetukseen kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemisen toimenpideohjelma. Ohjelman käyttöönotto ja kehittäminen toteutetaan vuonna 2023.• Järjestetty koulutusta nuorisopalvelujen henkilökunnalle turvallisuuteen ja ennaltaehkäisyyn liittyvistä toimenpiteistä ja oheistuksista. Turvallisuusnäkökulmat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.• Varhaiskasvatuksessa on koulutettu ja otettu käyttöön ehkäisevän työn metodeja, kuten Väkivallaton lapsuus, tunne- ja turvataitoja lapsille – koulutus, mielenterveyden tuen työkalupakki esihenkilöille – koulutus, sosiaalisten taitojen ohjaus ja tunnetaitokasvatus hyödyntäen PIKI-materiaalia, sekä ristiriitatilanteiden ratkaiseminen hyödyntäen Miniversoa.- Tunnetaitomateriaalia ja Miniverso- metodia on hyödynnetty yhdessä toimimisen, tasa-arvoisen toimintakulttuurin, sosiaalisten taitojen oppimisessa ja vahvistamisessa. Sosiaalisia taitoja tukevan toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen toteutetaan lapsiryhmän tiimin pedagogisessa suunnitelmassa.	• Laadittu kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmat varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.• Päiväkotien henkilökuntaa perehdytettiin lapsen fyysisen rajaamisen ohjeistukseen ja toteuttamiseen syksyllä 2022.• Toteutettu suunnitellusti Digipedagogiikan kehittämishankkeet (Innovatiiviset oppimisympäristöt perhepäivähoidossa sekä Uudet lukutaidot- hanke päiväkodeissa) - järjestetty digivanhempainilta syksyllä 2022.• Hyödynnetty nopeusnäyttöjä liikenneturvallisuustyön edistämiseksi ja tuloksiin reagoitiin. Parannettiin jalankulkuväylien turvallisuutta esim. Viljamaantien ja Niittytien varteen tehtiin jalankulku- ja pyöräilyväylä ja Veteraanitien jalankulku- ja pyöräilyväylän jatkaminen sekä valaistuksen rakentaminen.• Tehty asunto-ohjelma, jossa otettiin huomioon ikääntyvän väestön tarpeet.

Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

Elintavat ovat terveellisiä

Päihteiden kokeilu ja käyttö on vähäisempää kuin maassa keskimäärin

Keskeiset hyte-toimet

• Päihteettömään elämään tähtäävää sisältöä on osana oppiaineita perusopetuksessa. Järjestetty 5–9.-luokan oppilaille suunnattuja ehkäisevän työn toimintoja.• Kohdattu nuoria aktiivisesti jalkautuvassa toiminnassa. Tapahtumaillat ja toiminnot huomioidaan niihin ajankohtiin, jolloin nuorten päihteidenkäyttö on näyttänyt lisääntyneen (esim. koulujen loppuminen, loma-ajat).• Jaettu Raitis Joulu- kampanjan tiedote varhaiskasvatuksen huoltajille.• Lisätty liikuntaryhmiä ja toteutettu omaehtoisen liikkumisen kampanjoita.	• Liikuntaneuvonnan yhdyspintatyön varmistaminen Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun johdolla hyvinvointialueen kanssa.• Uusi uimahalli valmistui ja kuntosali käyttöönotettiin. Uimahallin kävijämäärä lähes kaksinkertaistui vanhan uimahallin kävijämäärään verrattuna.• Nuorten ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma on käytössä nuorten työpajalla ja sitä päivitetään vuosittain.